

Asia: VN /5137/2022

Työryhmän lausuntopyyntö valmiuslain varautumisvelvollisuutta koskevasta muistiosta sekä valmiuslain yleisistä kehittämistarpeista

Lausunnonantajan lausunto

Huomionne valmiuslain varautumisvelvollisuutta koskevasta muistiosta

Valtioneuvoston valmiuslain kokonaisuudistusta valmistelemaan asettama työryhmä (valmiuslakityöryhmä) on pyytänyt lausuntoa valmiuslain varautumisvelvollisuutta koskevasta muistiosta, diaarinumero VN/5137/2022. Muistiossa käsitellään valmiuslain varautumisvelvollisuutta koskevan sääntelyn lähtökohtia ja mahdollisia kehittämistarpeita. Samalla Valmiuslakityöryhmä kerää sidosryhmiltä palautetta ja näkemyksiä myös yleisemmin valmiuslain kehittämistarpeista ja niistä näkökulmista, joita tulisi ottaa huomioon valmiuslain kokonaisuudistusta koskevassa lainvalmistelussa.

Suomen Yrittäjät kiittää mahdollisuudesta lausua asiassa.

Suomen Yrittäjät katsoo, että valmiuslain varautumisvelvollisuutta koskeva muistio ottaa hyvin huomioon varautumisvelvollisuutta koskevan lainsäädäntökehityksen kokonaisuuden. Lisäksi muistiossa on analysoitu kattavasti turvallisuusympäristössä tapahtuneita muutoksia sekä nykytilaa. Suhtaudumme myönteisesti valmiuslakityöryhmän muistiossa esittämiin alustaviin valmiuslain kehittämissuhteisiin.

Miten arvioisitte voimassa olevan valmiuslain kokonaisuutta ja toimivuutta? Mitä valmiuslaissa tulisi erityisesti kehittää?

Suomen Yrittäjät katsoo Covid-19-pandemia osoittaneen, että voimassa olevaa lainsäädäntöämme, mukaan lukien valmiuslaki, tulee uudistaa. Yhdymme muistiossa esitettyyn selvitykseen, jonka mukaan valmiuslain painopiste on sotilaallisissa kriiseissä ja se on osoittautunut puutteelliseksi esimerkiksi elinkeinoelämän ja kokoontumisten rajoittamisen osalta (kpl 3, Varautumista koskevia selvityksiä, s. 21-22).

Muistiossa todetun mukaisesti, kun huomioon otetaan erityisesti kriisien hämärtyminen ja hybrdivaikuttamisen lisääntyminen, on yhteiskunnan kriisinkestävyyden näkökulmasta kuitenkin välttämätöntä, ettei varautumista rajata vain poikkeusoloihin (kpl 4. Nykytilan arviointi, s.24). Tuemmekin siten valmiuslakityöryhmän esittämää alustavaa kehitysehdotusta, jonka mukaan valmiuslain yleisen varautumisvelvollisuuden tulisi koskea sekä poikkeusoloihin, että tätä lievempiin häiriötilanteisiin varautumista (kpl 5. kohta 7, s. 29). On kuitenkin erityisen tärkeää, että valmiuslain uudistamisen tavoitteena tulee olla selkeä ja ymmärrettävä sekä oikeudenmukainen kokonaisuus yhdessä muun uudistettavan lainsäädännön, kuten mm. tartuntatautisääntelyn kanssa.

Onko muita näkökulmia, joita edustamanne taho erityisesti toivoisi otettavan huomioon valmiuslain uudistamista koskevassa työssä?

Eri hallinnonalojen ja viranomaisten välisen viestinnän tehostamisen ja selkiyttämisen lisäksi Suomen Yrittäjät pitää tärkeänä elinkeinonharjoittajille tar-koitetun viestinnän selkeyttämistä poikkeus- ja häiriötilanteissa. Covid-19-pandemian aikana yritykset kokivat viranomaisten päätöksenteon sekavana. Lisäksi tiedotus oli hajanaista ja epäselvää. Tieto oli sirpaleista eri toimijoiden, kuten mm. sosiaali- ja terveysministeriön, THL:n kuntien, aluehallintovirastojen ja sairaanhoitopiirien internetsivuilla. Poikkeus- ja häiriöolojen tiedotusta tulee kehittää siten, että yrityksiin kohdistuva viestintä keskitetään yhdelle toimijalle, jotta yritysten on mahdollista löytää kaikki tarvitsemansa tieto heidän elinkeinotoimintaansa mahdollisesti kohdistuvista rajoituksista tai määräyksistä yhdestä paikasta.

Lempiäinen Sanna
Suomen Yrittäjät ry